

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei
Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R

Discursul pronunțat de d. M. Gr. Ciocârdia, procuror general al Curții de apel București.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ :

Curtea de casație din Florența : *Ministerul de finanțe cu moștenitorii Fișola*, cu o observațiune de D. A.

Compunera Curților și Tribunalelor.

Discurs pronunțat de D. Matei Gr. Ciocârdia, procuror general al Curții de apel București

Domnilor președinți,

Domnilor consilieri,

Intențiunea de a reforma Codul nostru de procedură penală, mi-a dat ocaziunea să constat necesitatea ce se simte de a se stabili într'un mod mai lămurit principiile coprinse în art. 40 din Codul penal.

Dificultățile ce se presintă zilnic asupra modului de a se aplica regulile stabilite de Codul nostru în cas de cumul, a determinat pe legiuitor, ca cu ocaziunea acestei reforme să caute, în primul rând, a stabili pe base mai echitabile principiile generale după cari să se facă contopirea pedepselor, iar în al doilea rând, să hotărască care este autoritatea judecătorească în drept a statua în mod definitiv asupra contopirii sau cumulului pedepselor.

În aceste vederi, îmi voi permite a vă întreține pe scurt asupra stărei actuale a legislațiunii noastre privitoare la acest subiect, cum și a vă arăta părerea mea asupra modului în care ar putea fi tranșate greutățile recunoscute până astăzi.

Ne vom ocupa aci numai de cazul când un inculpat s'a făcut culpabil de mai multe delictе, și când, bine înțeles, dânsul nu a fost atins încă de nici o condamnățiune. Acesta este cazul în

care se poate presenta cumulul delictelor și aplica regulile edictate în acest scop. Casul în care un inculpat ar putea fi pedepsit pentru un nou delict, după ce deja a fost condamnat și executat pentru un altul, este reglementat de dispozițiunile legii relative la recidivă.

În ipotesa noastră dar, mai multe delictе comise de o singură persoană sunt de pedepsit. Cestiunea principală, și de care ne interesăm, este de a se ști în mod logic și just ce pedeapsă trebuie să i se aplice pentru a expia toate delictele comise. Că delictele sunt de aceeași natură sau de naturi deosebite; că unele dintr'ênsele sunt mai grave iar altele mai ușoare; că aceste delictе s'a comis în timpuri și locuri diferite, regula de adoptat pentru cumul este aceeași. Legiuitorului i se dă sarcina să aprecieze în mod rațional și să determine față de perversitatea ce presintă agentul, ce pedeapsă trebuie să i se aplice. În aplicarea acestei pedepse tot dânsul trebuie să fie seamă, pe de o parte ca societatea să fie îndestul de apărată, iar pe de alta ca inculpatul să nu fie nici prea mult, nici prea puțin pedepsit.

Cu toate acestea dar, cu toate că legiuitorul nu avea să se preocupe de cât de aceste două considerațiuni de Înaltă justiție, s'a profesat până în prezent două sisteme cu totul opuse unul de altul.

Primul sistem era acela de a aplica inculpatului toate pedepsele delictelor comise, adică de a aduna într'una singură toate pedepsele prevăzute la fie care din delictele de cari s'a făcut pasibil. Acest sistem se identifică cu regula : « cumulul de delictе atrage cumulul pedepselor ». Cel de al doilea era acela de a cumula toate delictele și a face pe inculpat să sufere numai o singură pedeapsă, cea mai grea. Acest al doilea sistem se resumă în regula «că pedeapsa cea mai grea absoarbe pe toate cele-l'alte pedepse mai ușoare» :

Ambele sisteme sunt departe de a corespunde principiului de echitate ce trebuie să domine în aplicarea pedepselor. Cel d'întâiu este nedrept,

A face să sufere pe un condamnat de atâtea ori pedeapsa prevăzută pentru fie care din delictele comise,— și mai cu seamă când aceste delict nu sunt de o mare gravitate,— este a' l supune la o pedeapsă prea grea ca durată. Dacă acest sistem ar fi trecut în legislația noastră, s'ar fi putut ajunge la acea inichitate vădită, de a face pe o persoană să indure o condamnăție atât de lungă, care, dacă nu ar ajunge la perpetuitate, ar egalisa însă o pedeapsă ce este prevăzută pentru crime, iar nu pentru delict. În acest sistem nu numai condamnatul este vinovat, este și societatea. Ea prin neglijența ei, și de care este responsabilă, nu a urmărit la vreme pe delicuent și l-a lăsat în putință de a reitera delictele, așa că în momentul condamnățiunii să sufere o pedeapsă injustă.

Nici regula că pedeapsa cea mai grea absoarbe toate cele-l'alte pedepse mai ușoare, nu este dreaptă, nici justiția nu capătă satisfacțiune complecă, pentru că inculpatul este condamnat pentru mai multe delict ca și cum ar fi comis unul singur; nici siguranța publică nu câștigă nimic, pentru că în condițiunile acestei reguli, inculpatul care a comis un delict, știe că poate să comită cât de multe altele, căci nu va fi pedepsit mai aspru.

Domnilor magistrați,

Legiuitorul nostru a adoptat principiul stabilit în cea din urmă ipotesă. Art. 40 Codul penal ne spune: că atunci când inculpatul este dat judecării pentru mai multe crime sau delict de diferite naturi, i se va aplica osânda cea mai grea, iar când delictele sunt de aceeași natură, maximul pedepsi. Așa dar, sistemul adoptat de noi este al absorbțiunii pedepselor în cas de cumul.

Dacă acest sistem a fost adoptat în legislațiunea noastră, și dacă astăzi este introdus în toate legislațiunile moderne, rațiunea este foarte simplă. Pe lângă că aplicațiunea pedepsei celei mai grele în cas de cumul este mai aproape de principiile generale de justiție, apoi și forța lucrurilor te conduce la această soluțiune.

Dacă în toate legislațiunile ca și într'a noastră, am avea numai pedepse privative de libertate, mai mult sau mai puțin lungi, după gravitatea delictelor sau crimelor comise, nimic nu s'ar împotrivi a adopta un alt sistem de cât acela al aplicării pedepsei celei mai grele în cas de cumul. Dar legislațiunile cari posedă pedeapsa cu moarte? Dar noi cari avem munca silnică pe toată viața? Ce pedeapsă am putea aplica unei persoane care s'a făcut pasibilă de munca silnică pe toată viața, și în același timp a comis și alte crime sau delict pentru cari s'ar putea aplica o pedeapsă

mai ușoară. Neapărat, în această ipotesă, forța lucrurilor ne conduce a nu aplica de cât o singură pedeapsă, de cât acea a muncii silnice pe viață în care se absoarbe fortuit ori-ce altă pedeapsă.

De și ne găsim dar în fața unei situațiuni extreme, și din care nu putem eși de cât proclamând sistemul absorbțiunii, nu este un cuvânt însă de a' l adopta fără critică, și fără a declara că dacă acest sistem este bun și singurul de aplicat în cas când avem o condamnățiune la munca silnică, același sistem devine mai puțin, echitabil, când ar fi aplicată această regulă în afară de cazul unei pedepse privative de libertate în perpetuitate.

Fortamente partisan al acestui sistem adoptat și de Codul nostru, totuși el va trebui să fie introdus cu oare cari restricțiuni, cari ne-ar permite a ne apropia cu mult mai mult de regula generală a unei juste repartițiuni a pedepselor după gravitatea ce presintă crimele sau delictele comise.

A aplica această regulă în mod general, este a ajunge câte o dată la rezultate cu totul departe de intențiunea legiuitorului. De câte ori nu ne întrebăm în aplicarea acestei reguli, dacă trebuie să o urmărim până la sfârșit, față de rezultatele ce ne produce.

Unde este acea regulă de o bună repartiție a pedepselor în cazul când o persoană ar fi condamnată pentru o crimă la minimum pedepsei de 5 ani muncă silnică, și pentru alte două crime la 7 și 6 ani reclusiune? Dacă regula trebuie aplicată așa cum o prevede art. 40, și cum rezultă dintr'o strictă interpretare, atunci când aceste pedepse ar fi de executat, cei 7 și 6 ani de reclusiune ar dispărea. Aceste două pedepse s'ar contopi în pedeapsa de 5 ani muncă silnică, și astfel un condamnat destul de periculos s'ar vedea foarte puțin pedepsit față de crimele comise. În vederea acestei reguli, unul din elemente, exemplaritatea, ar dispărea, căci ce va dice societatea văzând pe un criminal atât de pervers așa de puțin pedepsit?

La noi, mai cu seamă, se resimte cât este de injust sistemul legii. Avem în țară o mulțime țigani nomazi, a căror îndeletnicire de predilecțiune este tâlhăriele și furturile. Aceștia, umblând tot-d'a-una în cete și fiind greu de supravegheat din cauza deplasării lor, comit o mulțime de crime și delict, când mai simple, când înconjurate de o mulțime de circumstanțe agravante. Parte dintr'ênșii se prind asupra unui fapt într'o localitate oare-care. Sunt judecați și condamnați. Când acest fapt nu presintă o gravitate excepțională, li se dă, spre exemplu, 6 ani de muncă silnică. Nu trece mult și se prinde o altă parte

din bandă, într'o altă localitate de cât cea d'ântéiū. Se cercetează, și cu această ocaziune se constată că împreună cu cei d'ântéiū au comis multe crime și delictе înainte de condemnațiunea lor. Se condamnă din nou la mai multe pedepse, mai ușoare ca regim de cât cea d'ântéiū dar de multe ori mai lungi ca durată. Când toate aceste pedepse vin la executare, Ministerul public, după cererea condamnatului, cu litera legei în mână, este forțat să contopească toate condemnațiunile în cea d'ântéiū de 6 ani. Ast-fel, constatată în această contopire nu numai o inichitate dar o enormitate. Trei și patru condemnațiuni contopite într'una singură relativ foarte scurtă, și după o mică detențiune, un condamnat se liberează pentru a putea comite alte crime sau delictе.

Am luat numai un exemplu din practică și am omis a vă arăta că această confuziune devine și mai mare, când în condemnațiune intervine circumstanțe ușurătoare. În adevăr, intervențiunea art. 60 într'una din hotăririle ce pronunță pedepse de cumulat, poate influența și schimba principiul stabilit în art. 40. Curtea de Iași, având a judeca pe un inculpat pentru mai multe fașuri, i-a acordat circumstanțe atenuante și l'a condamnat numai la 6 luni închisoare. Aceste vederi ale Curței sunt greșite, ceea-ce Înalta Curte de casațiune a stabilit prin decisiunea cu No. 441 din 1896. Fără îndoială pentru mai multe delictе de falș, dacă instanța de fond nu ar fi aplicat art. 60, conform părții a doua a art. 40, nu s'ar fi putut da o condemnațiune mai mică de 5 ani, maximul prevăzut de lege, fiind vorba de mai multe delictе de aceeași natură. Aplicându-se art. 60, iarăși nu se poate da o condemnațiune mai mică de un an, de oare-ce al. 1 din art. 60 ne spune că atunci când pedeapsa ar fi maximul închisorei prin aplicarea art. 60, nu se poate ajunge la o condemnațiune mai mică de un an. De aci rezultă dar că prin acordarea circumstanțelor ușurătoare nu se pot nimici regulele stabilite pentru cumul.

Va trebui dar ca într'o reformă introdusă asupra acestei cestiuni, să se adopte și unul și cel-l'alt sistem. Cel d'ântéiū greșește prin exces, cel de al douilea prin insuficiență. Se pot combina cu înlesnire aceste sisteme într'o regulă precisă, în care legiuitorul să facă o bună aplicare a pedepselor. Combinând pedeapsa cea mai grea și pedeapsa cea mai ușoară ca mod de a o suporta, cu lungimea uneia sau mai multor pedepse la care un condamnat este supus, s'ar putea ajunge la rezultatul dorit. Cu modul acesta s'ar tranșa și dificultatea ce o întâmpină zilnic Ministerul public și judecătorii, cari nu sunt de

acord asupra modului de a face contopirea pedepselor.

Domnilor magistrați,

Nu numai noi, dar întreaga doctrină a tuturor statelor cu o legislațiune penală bine organizată, nu a fost de acord asupra regulei ce trebuie să se urmeze în caz de cumul. Vechea jurisprudență francesă profesa cumulul pedepselor, și nu făcea excepțiune de cât când nu putea să facă alt-fel, ca în cazul unei pedepse capitale. În aceste timpuri, judecătorul era arbitru suprem, el ordona după circumstanțe și aprecieri, să se modereze cumulul pentru a nu ajunge la extrem, precum îi era permis încă ca chiar în pedeapsa capitală, când ar fi fost de cumulat cu alta, să se ordone ca pacientul să mai sufere și alte pedepse, cum erau supliciile.

Se vede dar că vechea jurisprudență francesă se apropia din ce în ce mai mult de adevăratul mod de a face absorbțiunea pedepselor, dând judecătorului dreptul de a cumula sau nu, după aprecierea sa.

Regula stabilită de legiuitorul nostru, că pedeapsa cea mai grea absoarbe pe cea mai ușoară, o găsim și în jurisprudența germană. Cu toate acestea, și acolo era aplicată cu atâtea restricțiuni, în cât de multe ori ajungea a admite cumulul pentru oari-cari pedepse și a'l respinge pentru altele.

Această regulă nu o găsim scrisă în cod de cât în Austria, pe timpul împăratului Iosif al II-lea în anul 1787, unde în art. 15 se prevede: «Dacă criminalul este culpabil de mai multe delictе, trebuie să'i se dea pedeapsa avându-se în vedere delictul cel mai riguros pedepsit».

În Franția asupra acestei probleme atât de importante asupra dreptului de represiune, și care problemă ar fi trebuit să facă obiectul unor dispozițiuni precise în Codul penal, nu găsim nimic. Numai în mod incidental și cu ocaziunea reglementării Curților cu jurați în legea de la 1791, se vede intervenind regula absorbțiunii pedepselor. Legiuitorul frances, în anul 1808, a formulat această regulă în art. 365 din Codul de instrucțiune criminală în modul următor: «En cas de conviction de plusieurs crimes ou délits, la peine la plus forte sera seule prononcée».

Trecând la legislațiunea noastră, putem afirma că, în mod îndubitabil, este stabilită regula absorbțiunii în art. 40? Putem susține aceasta față de toate dispozițiunile Codului nostru penal și cel de instrucțiune criminală? Avem, în adevăr, o dispozițiune în art. 195 Codul penal, unde se aplică cumulul pedepselor și în care cas chiar legiuitorul o ordonă. Arestanții, cari prin atru-

pameute au scăpat din închisoare sau au încercat să scape, fără a isbuti, se pedepsesc cu închisoarea, cei d'antéiu de la 6 luni la 2 ani, iar cei de al doilea cu minimum închisoarei. Aceste pedepse însă, adaugă art. 195, se vor pronunța și executa peste pedeapsa la care era condamnat. De aci putem conchide că legiuitorul nostru, atunci când a voit a se îndepărta de regula stabilită în art. 40, a făcut-o în mod precis și prin excepțiunea prevădută chiar în cod.

Putem însă susține că legiuitorul nostru a abordat francamente în art. 40 principiul absorbțiunii în mod general? Nu. Legiuitorul nostru a adoptat ambele principii, însă în mod specificat. Prima parte a art. 40 conține absorbțiunea fără restricțiune, el o spune: «Când inculpatul va fi dat în judecată pentru mai multe crime sau delict, se va aplica pedeapsa cea mai grea, dacă aceste crime sau delict sunt de diferite naturi». A doua parte admite cumulul delictelor, însă cu restricțiune, și zice: «iar de vor fi de aceleași naturi și supuse la aceleași pedepse, judecata va hotărî maximul închisoarei prevăzut pentru aceste pedepse». Vedem dar, că legiuitorul nostru face ceea-ce dorim noi, un pas mai mult pentru contopirea acestor două reguli, însă în mod nesuficient pentru a putea să rezolve toate casurile ce se prezintă în practică, și pentru cari tot-d'auna este de trebuință o justă repartiție a pedepselor.

Domnilor magistrați,

O altă cestiune, care prezintă dificultăți, și care pe lângă că nu este clar arătată în lege, dar nici stabilită de jurisprudența noastră, este aceea de a se ști în mod indubitabil ceea-ce a voit să înțeleagă legiuitorul în art. 40 prin cuvintele *osinda cea mai grea*. Acest cuvânt *grea*, semnifică o pedeapsă mai grea ca regim de suportat, sau mai grea prin lungimea timpului ce condamnatul trebuie să o sufere?

Plecând de la principiul că toate pedepsele au de obiect privațiunea libertății, și ocupându-ne numai de noi, cari nu avem ca sistem de penalitate de cât privațiunea libertății cu obligațiune de muncă, sau fără această obligațiune, cuvântului *grea* trebuie să-i aplicăm semnificațiunea din prima sau din cea de a doua ipotesă? Putem rezolva cestiunea că așa cum se exprimă art. 40, nu durată este considerată ca *osinda cea mai grea*, ci regimul ce trebuie să suporte condamnatul.

Codul nostru penal, în art. 1, arată care este gradațiunea pedepselor noastre. Incepe cu munca silnică pe toată viața, descinde la munca silnică pe timp mărginit pentru a continua pe o scară de ușurare de la detențiune la închisoare simplă și de aci la amendă polițienească. Această gra-

dațiune pusă ca principiu în art. 1, este specificată mai departe în art. 7, 8 și 9 din cod, de unde rezultă o clasificățiune a pedepselor în trei categorii: crime, delict și contravențiuni. Față dar de această gradațiune, bine arătată de cod, nu mai rămâne îndoială că însăși dispozițiunile legii indică cari din pedepse sunt mai grele și cari mai ușoare.

Cu toate acestea, în practică nu se urmează ast-fel. Parchetele noastre nu țin seamă de acest sistem, care este fără contradicere, acela care l-a avut legiuitorul în vedere. În practică se prezintă atâtea specii diferite, atâtea casuri în cari se constată inchitarea regulei absorbțiunii, chiar în cas de cumul al delictelor diverse prin natura lor, în cât nici o dată nu s'a oprit cu hotărîre a aplica acest principiu, ori-care ar fi cazul ce i se prezintă.

Am semnalat un cas când un inculpat a fost condamnat la 5 ani muncă silnică și încă la 7 și 6 ani reclusiune. Urmând textul legii și interpretarea ce o susținem și noi ca adevărată, ar fi trebuit ca cei 7 și 6 ani reclusiune să fie contopiți în cei cinci ani de muncă silnică, și ast-fel numai această pedeapsă să o sufere condamnatul. Nu se urmează ast-fel. Se contopește cei cinci ani de muncă silnică în cele-lalte pedepse și se hotărăște ca condamnatul să sufere 7 ani de muncă silnică. Făcând această contopire hibridă, parchetele schimbă chiar regimul pedepsei hotărîrită de judecată, făcând în specie pe pacient să sufere 7 ani de muncă silnică, pe când dacă ar fi permisă această contopire, cel mult ar putea face ca pacientul să sufere cinci ani munca silnică și două ani de reclusiune.

Iată dar cum în practica lucrurilor ești nevoit să constați imperfecțiunea legii, și iată cum ajungi la această confuziune regretabilă, că cel puțin nu este judecătorul care hotărăște ce pedeapsă trebuie a suferi condamnatul față de decisiunile pronunțate de densus, ci găsim pe Ministerul public, autoritate limitată numai la executarea hotărîrilor, interpret al decisiunilor definitive, pe care le execută cu de la sine putere, și după aprecierea sa, aplicând când absorbțiune, când cumul.

În această ordine de idei, ne-am putea întreba încă, dacă absorbțiunea pedepselor se aplică numai la crime sau delict sau și la contravențiuni.

Art. 40 nu ne vorbește de cât de crime și delict, așa că putem conchide față de neprevăderea legii, că în cas de cumul de contravențiuni, trebuie să cumulăm și pedepsele. Raționamentul este simplu. Dificultățile ce întimpinăm pentru cumulul pedepselor în crime și delict nu mai există pentru contravențiuni. Pedepsele de simplă poliție, cari se pot aplica pentru contra-

vențiune, nu ne pot conduce la o cifră așa de mare, în cât să nu admitem cumulul lor. Asemenea contravențiunii se ivesc în cele mai multe cazuri contra legilor cari reglementează comerțul și industria, și dacă nu am aplica cumulul pedepselor când aceste contravențiunii se comit de aceeași persoană, am edicta chiar noi impunitatea unor asemenea infracțiuni la lege. Comerciantul și industriașul ar trage enorme profituri când nu s'ar cumula pedepsele, ar comite în continuu la contravențiunii, căci pedeapsa la care ar fi supus, dacă nu i s'ar aplica cumulul, ar fi cu desăvârșire mică în raport cu foloasele ce ar realiza.

Domnilor magistrați,

O altă lacună în lege, și o altă dificultate în practică rezultă din cestiunea de a ști, cine face cumulul pedepselor? Care este autoritatea judecătorească competentă?

Legea, putem afirma, însăreinează pe Ministerul public cu executarea pedepselor. El este dar în drept a fixa timpul de când începe și când se termină pedeapsa; tot el este acela care repartizează pe condamnați la diferitele penitenciare, după felul pedepsei la care au fost condamnați. Prin urmare dânsul rămâne competente a face și contopirea pedepselor în caz de cumul de crime sau delict. S'ar putea dar susține că Ministerul public, fiind puterea executivă, numai în căderea lui intră contopirea. Cu toate acestea, această putere este limitată. Hotărîrea lui este bună, într-un atît cât condamnatul rămâne mulțumit pe deciziunea sa asupra modului de a i se fi regulat osînda. Indată ce se ivește o contestațiune, intervine judecătorul care a pronunțat deciziunea, căci numai dânsul este în drept a decide cum trebuie să se înțeleagă și să se execute hotărîrile sale. În drept, judecătorul este competente a statua asupra tuturor contestațiunilor ce s'ar aduce contra unei hotărîri definitive, și prin urmare și asupra hotărîrilor pentru care Ministerul public ar face o greșită executare. În acest sens este și jurisprudența noastră.

Putem dar conchide și asupra acestei cestiuni că legislația noastră este incompletă. Va trebui dar ca cu ocaziunea unei reforme să se precizeze în lege că, de și executarea se face de Ministerul public însă contestațiunile ce s'ar ivi asupra modului de executare să fie judecate și rezolvate de instanța care a pronunțat hotărîrea definitivă, sau chiar s'ar putea dispune ca, în caz de cumul de delict, să fie de la început sesisată instanța de fond pentru a cumula pedepsele.

Va trebui încă a se stabili, care din instanțele ce au pronunțat hotărîrile definitive va cunoaște

de aceste contestațiuni, pentru că în practică găsim de cumulat pedepse din hotărîri a mai multor tribunale, a mai multor Curți, și chiar adesea ori a mai multor tribunale și Curți. Se va adăoga încă că aceste contestațiuni se vor judeca de instanța respectivă fără chemarea și prezența condamnatului. În specie, nu va fi vorba de a se reveni asupra judecării însăși, căci hotărîrile sunt rămase definitive și prin urmare nu se pot retracta. Va fi în discuțiune numai cestiunea de cum are să se cumuleze aceste pedepse. Absența condamnatului de la judecată va înlătura și pozițiunea dificilă ce se crează Ministerului public prin transferarea deținuturilor la diferite instanțe judecătorești și care transferare câte odată le procură ocaziunea de a evada. Această absență va face să înceteze multiplele contestațiuni nefundate ce se fac de condamnați numai pentru a fi în continuu transferați de la penitenciare.

Domnilor magistrați,

Jurisprudența noastră este stabilită asupra dreptului ce are condamnatul de a face contestațiune la executare. Înalta Curte prin decizia cu No. 273 din 1897, asupra motivului invocat: violarea art. 163, 193 și 399 procedura penală, în sensul că judecătorul, în lipsă de texte pozitive ale legii, nu se poate amesteca în executarea hotărîrilor penale, această executare fiind lăsată numai Ministerului public; a hotărît că, după dreptul comun, art. 400 procedura civilă, contestațiunile la executarea hotărîrilor se adresează la instanța judecătorească care a pronunțat aceste hotărîri în ultimă instanță. Prin urmare această regulă trebuie să se aplice și la hotărîrile penale în lipsă de dispoziție expresă în acest codice.

Când sunt însă mai multe instanțe cari au pronunțat hotărîri definitive, care din acestea este în drept a statua asupra modului cum va trebui a se cumula pedepsele? S'ar putea susține că instanța care a pronunțat pedeapsa cea mai grea, pentru că într'însa se va contopi toate cele-l'alte. În realitate nu este așa. Competente este instanța care a pronunțat cea din urmă hotărîre. Înalta Curte, prin decizia cu No. 572 din 1897, a hotărît că contopirea pedepselor în cas de cumul se va face de instanța care a pronunțat cea din urmă pedeapsă, fie ea cea mai grea sau cea mai ușoară. Raționamentul Înaltei Curți este destul de justificat. Pentru a se aplica principiul stabilit în art. 40, nu se poate face verî o deosebire dacă delicturile au fost pedepsite simultaneu sau succesiv. Nefăcîndu-se această deosebire, nu instanța cea d'ântîi sau cele-l'alte intermediare, era în măsură de a cunoaște că delicuentul a mai fost condamnat, ci cea din urmă; deci aceasta

va avea să cumuleze pedepsele, așa că regula stabilită de art. 40 să nu fie violată.

Instanța cea din urmă este competente fără nici o restricțiune, chiar în cazul când condamnatul la cea din urmă judecată, nu a arătat că a mai fost o dată condamnat și prin urmare să ceară a se contopi pedepsele. Are drept condamnatul în orîce cas să ceară contopirea pe cale de contestație la executare. Înalta Curte prin decizia sa cu No. 85 din 1889, a stabilit această jurisprudență contra părerei Curței cu jurați, care respinsese contopirea, sub cuvînt că condamnatul trebuia să o ceară când a fost judecat pentru ultima oară.

Acestea fiind, D-lor magistrați, observațiunile ce mi-am permis a semnala asupra acestui subiect, termin fiind sigur că vom putea remedia la timp, toate imperfecțiunile ce experiența ne-a făcut a constata asupra dispozițiilor acestui articol.

JURISPRUDENȚĂ STRĂINĂ

CURTEA DE CASAȚIE DIN FLORENȚA

Audiența de la 25 Mai 1898

Președinția D-lui C E S A R I N I, Prim-Președinte

Ministerul de finanțe cu moștenitorii Fisola

Anexiune de teritoriu.—Plata datorită Statului anexat.

În caz de anexiunea unui Stat la altul, acest din urmă culegînd, atît din punctul de vedere activ cât și pasiv, universum jus patrimoniale a Statului anexat, trebuie să i plătească datorită.

O convenție diplomatică poate însă să derogă de la acest principiu.

Curtea,

Considerînd că tribunalul din Veneția a hotărît că Guvernul italian trebuie să plătească reclamanților, adică moștenitorilor Margiari Fisola, creanța rezultată din lichidarea definitivă a lucrărilor executate în virtutea unei convenții încheiate la 17 Mai 1866 între administrația austriacă și autorul lor; Considerînd că Guvernul italian a făcut apel contra acestei deciziuni la 18 Febr. 1895, cerînd infirmarea deciziunii care a scos din cauză pe Guvernul austro-ungar și a admis creanța moștenitorilor Fisola; că Curtea de apel din Veneția a respins acest apel;—Considerînd că Guvernul italian a făcut recurs în casație contra deciziunii Curței de apel; Că primul motiv de casare este ast-fel formulat: violarea art. 7 din tratatul de pace între Italia și Austria, aprobat prin legea din 25 Aprilie 1867, și art. 5 din protocolul pentru retragerea trupelor austriace; falșa aplicațiune a art. 8 din acelaș tratat; lipsă de motivare; violarea principiilor generale ale dreptului, mai cu seamă în privința competenței; violarea atît a art. 3 din dispozițiile preliminare ale Codului civil⁽¹⁾ cât și art. 1136⁽²⁾ din acelaș Cod; vio-

(1) Eată cum se exprimă art. 3 (disp. prelim.) din Codul italian: «Nu se poate, în aplicarea unei legi, să i se atribue un alt sens de cât acela care rezultă în mod manifest din

larea lucrului judecat; — Considerînd că punctele în discuție sunt relative la art. 7 și 8 din tratatul de pace. Pe de o parte, reclamanții declară că autorul lor era creditorul Guvernului austriac pentru suma de 17216 florini, 87 kr., adică 42508 lei, bani 45 și pretind că plata acestei sume poate fi cerută de la Guvernul italian în virtutea art. 8 din tratatul de pace, care prevede că «Italia succedă la drepturile și obligațiunile provenind din contractele încheiate de administrația austriacă a căror obiect intră în interesele generale a țărilor cedate». Pe de altă parte, Guvernul italian o-pune că lucrările executate de defunctul Busetto Fisola aveau de scop constituirea unui material de război netransportabil, și prin urmare, au fost plătite de Italia Austriei, în virtutea art. 6 din tratatul de pace ast-fel conceput: «Guvernul italian iea asupra-si o sumă de 35 milioane de florini, valoare austriacă, pentru prețul materialului de război netransportabil». — Considerînd că, față cu aceste pretențiuni contradictoare, trebuie, pentru a se determina natura creanței lui Busetto Fisola, să examinăm contractul încheiat la 17 Mai 1866 între el și Guvernul austriac, pentru a se decide dacă: 1° acest contract poate fi considerat ca relativ la interesele generale ale țării cedate; 2° dacă lucrările executate de Fisola erau privitoare la un material de război netransportabil, sau, din contră, la niște construcții imobiliare. — Ori, Curtea de apel a constatat că lucrările în chestiune erau mai mult privitoare la interesul țării cedate de cât la interesul general al monarhiei austriace. Aceste lucrări au consistat în construirea și repararea fortificațiilor, adică erau niște lucrări imobiliare; aceste construcțiuni au fost cedate de Austria Franței, și de aceasta din urmă Italiei. La aceasta trebuie să mai adăogăm că decizia atacată, analisînd actele și documentele cauzei, observă că între lucrările încredințate lui Busetto Fisola, construcțiile imobiliare adică imobilele prin natură sunt mai numeroase de cât imobilele prin destinație; și fiind-că acest soi de lucrări nu poate fi confundat cu materialul de război netransportabil, prevăzut de art. 6 a tratatului din 3 Oct. 1866 și de art. 5 a protocolului, obligația civilă contractată de Guvernul austriac față de Fisola, era din acele care, nefiind stinse înainte de tratat, au trecut la Italia, odată cu teritoriul pe care aceste construcțiuni erau făcute, prin aplicarea art. 8 a suszisei convenții diplomatice. Guvernul italian nefiind însă succesorul cu titlu universal al Guvernului austriac, ci un succesor cu titlu particular, în virtutea cesiunii ce i-a fost consimțită, s'ar putea, în teorie, întreba cine-va dacă obligațiile contractate de Guvernul austriac în interesul apărării sale contra armatelor italiene și germane, pot fi consi-

significarea proprie a termenilor întrebuințați, după raportul ce acești termeni au între ei și intenția legiuitorului. — De câte ori o chestiune nu poate fi rezolvită prin un text precis de lege, trebuie să se recurgă la dispozițiunile cari cărmuiesc casuri sau materii analoge; dacă și atunci dispoziția rămîne îndoelnică, ea va fi rezolvită după principiile generale ale dreptului.

(2) Art. 1136 din Codul italian corespunde cu art. 1161 din Codul fr. și 982 din Codul nostru.

derate ca obligațiuni contractate în interesul public al provinciilor cedate, în sensul art. 8 suscitată. Cu toate acestea, Curtea supremă nu poate să se depărteze în specie de la principiile aplicate în alte cauze, în ceea ce privește obligațiile extracontractuale isvorite din tratatele din Zurich și Viena, și să esite de a admite că lucrarea fortificațiilor încredințată de administrația austriacă lui Busetto Fisola a fost ordonată și executată în folosul provinciei venețiene, și în interesul apărării Statului, care exercita atunci drepturile suveranității. Această interpretare a art. 8, oșebit de aprecierile de fapt cuprinse în decizia atacată, este în totul juridică, cu toate că obligațiile care, prin origina lor, sunt privitoare la interesele teritoriului cedat, trebuie în principiu să fie calificate de locale: «Se poate da acestor drepturi și obligațiuni caracterul de locale, de câte ori ele sunt privitoare la o parte determinată a teritoriului.» (Bluntschli, *Dreptul internațional codificat*, § 47, p. 73).—Din acest punct de vedere, nu se poate aproba unele propozițiuni cuprinse în decizia atacată, după care, în cazul când un teritoriu trece sub suveranitatea unui alt Stat, în virtutea unei cesiuni efectuate printr'un tratat, acest din urmă Stat ar succede celui d'intîi fără nici o întrerupere de continuitate, și ar culege atât din punctul de vedere activ cât și din punctul de vedere pasiv, *universum jus patrimoniale*. Aceasta este, ce e dreptul, adevărat în cazul anexiunii unui Stat la altul în virtutea principiului: «Averea Statelor care încetează de a exista trece atât activ cât și pasiv la succesorul acestor State». (Bluntschli, *op. cit.*, cartea II, § 54). — Acest principiu nu poate însă fi admis fără restricție, precum presupune decizia venită în recurs, de câte ori succesiunea este regulată prin o convenție diplomatică; în acest caz, succesiunea obligațiilor se determină, în adevăr, prin termenii expresi ai tratatului. Nu este însă mai puțin adevărat, pe de altă parte, că Curtea de apel, examinând termenii contractului din 17 Mai 1868, declarând că art. 8, iar nu art. 5 al tratatului este aplicabil în specie, și făcând să resulte dreptul reclamanților din citatul art. 8, n'a întrecut limitele puterii sale de examinare și de apreciere. Judecătorii, ce e dreptul, n'au observat distincțiunea între diferitele moduri după care drepturile patrimoniale trec de la un Stat la altul; însă, cu toate acestea, este cert că, prin alte mijloace și prin argumente de fapt, ei au apreciat în mod exact raporturile de drept privat care derivă din art. 8, și le au distins de raporturile politice și de drepturile de ordine superioară existente în cauză;— Considerând că era de prisos de a se dice, așa cum prevede decizia atacată, că art. 6 din tratatul de pace a evitat jurisdicția autorității judiciare în interesul neatarnării Statelor contractante. Este afară de îndoială, în adevăr, că Statele au caracterul de persoane morale, când ele lucrează în vederea intereselor patrimoniale ale națiunii și când ele stipulează drepturi în folosul lor, și se supun, prin tratate internaționale, la obligațiuni de natură civilă. — În ceea ce privește art. 6 din convenția diplomatică, el putea să atragă atenția magistraților, în scopul de a determina mai bine și de a limpezi raporturile dintre înaltele părți contractante, cu toate că judecata Curței este *non in eo de quo iudex cognoverit, sed in eo de quo pronuntiaverit* (L. 1, Cod., *De ord. judic.* III, 8);

Considerând că cu toată inexactitatea unor expresiuni care figurează în decizia Curței atât în privința succesiunii Statului cât și în privința pretenției independențe a unora din articolele tratatului de pace față cu altele, totuși afirmațiunile eronate care se ved în această decizie nu'i rădică valoarea sa; Pentru aceste motive, respinge recursul, etc.

(Din Sirey, anul 1898, parte 4, p. 20 urm.).

Observațiune.— Un Stat poate să'și peardă personalitatea sa prin anexarea totală sau parțială la un alt Stat. De câte ori un Stat dispore cu totul, toate drepturile sale active și pasive trec la noua individualitate, care devine noul suveran al teritoriului. Naște însă întrebarea dacă datoriile Statului anexat trec la Statul anexant?

Afirmativa este generalmente admisă în caz de anexiune totală. Se decide, în adevăr, în asemenea caz, că Statul anexant, în calitatea sa de succesor universal, răspunde de datoriile Statului anexat, după cum el se folosește de drepturile sale active ⁽³⁾. Această soluție a fost pusă în aplicare de Italia la 1861 și de Prusia în 1866, în privința provinciilor absorbite de aceste State.

Cu toate acestea, după o altă părere, se susține că datoriile Statului anexat rămân în sarcina sa, pentru că, la caz de anexiune, populația Statului anexat nu dispore, ci subsistă și trebuie să plătească datoriile contractate în timpul suveranității⁽⁴⁾.

În cât privește anexiunea parțială, care consistă în cesiunea unei porțiuni de teritoriu deslipită de la altă țară, cesiunea este și mai delicată. (Veți în această din urmă privință, Despagnet, *op. cit.*, p. 102, No. 97 și nota în Sirey, 1898, partea IV, p. 21).

D. A.

Compunerea Curților și Tribunalelor

Curtea de Casație

Secțiunea I

D-1 Gr. Lahovari, Președinte
 „ Al. Giani, Consilier
 „ C. C. Ștefănescu, „
 „ R. N. Opreanu, „
 „ Gh. Liciu, „

⁽³⁾ Cpr. Despagnet, *Cours de dr. international public* (Paris, 1894), p. 100, No. 93. Bluntschli, *Dreptul internațional codificat*, § 50 urm. Heffter, *Das Europäische Völkerrecht der Gegenwart*, § 64, etc. Veți și o notă în *Journal de dr. internat. privé* (Clunet), asupra unei decisiuni a Curței de Casație din Roma, anul 1886, p. 747, 748.

⁽⁴⁾ Veți în acest din urmă sens, Appleton, *Des effets de l'annexion de territoire sur les dettes de l'Etat démembré ou annexé*, No. 9 urm.

- D-1 Gr. M. Buicliu, Consilier
 „ Ciru Oeconomu, „
 „ Gr. N. Bagdat, „

Secțiunea II

- D-1 N. Mandrea, Președinte
 „ Chr. Pherekyde, Consilier
 „ N. Predescu, „
 „ D. Hentzescu, „
 „ G. P. Petrescu, „
 „ D. Cuculi, „
 „ I. Duca, „
 „ D. Alexandrescu, „

G r e f a

- D-1 Anton Nenoveanu, Prim-Grefier
 „ G. Bădulescu, Grefier
 „ C. Protopopescu, „
 „ G. Barca, șef de biuro
 „ G. T. Ionescu, „

Curtea de apel din București

Secțiunea I

- D-1 Ath. Kivu, Prim-Președinte
 „ Gh. Flaișlein, Consilier
 „ V. Bossy, „
 „ I. E. Dobrescu, „
 „ Em. Anastasiu, „
 „ Gr. Ștefănescu, „

Secțiunea II

- D-1 I. Cerkez, Președinte
 „ M. Iulian, Consilier
 „ A. Athanasovică, „
 „ N. Budișteanu, „
 „ G. Dobriceanu, „

Secțiunea III

- D-1 C. R. Manolescu, Președinte
 „ Sc. Popescu, Consilier
 „ V. Râmnicăneanu „
 „ T. T. Djuvara „
 „ D. Giuvaru „
 „ C. G. Dâmboviceanu „

Camera de punere sub acuzare

- D-1 V. Râmnicăneanu
 „ A. Athanasovică
 „ V. Bossy

Curtea de apel din Galați

Secțiunea I

- D-1 G. Șișman, Prim-Președinte
 „ P. Ionescu, Consilier

- D-1 I. Bastachi, Consilier
 „ D. Tăzloanu, „
 „ C. Niculescu, „
 „ I. Ionescu, „

Secțiunea II

- D-1 E. Economu, Președinte
 „ M. Beștelei, Consilier
 „ G. Tanoviceanu, „
 „ G. Stoicescu, „
 „ Fr. Pap, „
 „ Sp. Stătescu, „

Camera de punere sub acuzare

- D-1 M. Beștelei
 „ I. Bastachi
 „ Fr. Pap

Tribunalul Ilfov

- D-1 Oscar Niculescu, Prim-Președinte
 „ Obedenaru, Judecător
 „ Proca, „
 „ Economu, Supleant
 „ V. Alexandrescu, jude de instrucție

Secțiunea II

- D-1 Mavrodin, Președinte
 „ Vilacros, Judecător
 „ Săvulescu, Supleant
 „ Ciuflea, judecător de instrucție

Secțiunea III

- D-1 Paraschivescu, Președinte
 „ Călinescu, Judecător
 „ Slătineanu, Supleant
 „ Hamangiu, jude de instrucție

Secția comercială

- D-1 Florescu, Președinte
 „ Vlasto }
 „ Mavrus } Judecători
 „ Balș }
 „ Negulescu, Supleant
 „ Sevescu, jude de instrucție

Secția de notariat

- D-1 Florian, Președinte
 „ Schina }
 „ Cristea } Judecători
 „ Cudalbu }
 „ Iuca, Supleant
 „ I. T. Florescu, judecător de instrucție.